สำนักงานจังหวัดพิจิตร
รับที่ 4219
วันที่ 2 พ.ย. 2563
เวลา

ศาลากลางจังหวัดพิจิตร
รับที่ 10240
วันที่ 2 พ.ย. 2563
เวลา

กลุ่มบริหารทรัพยากรบุคคล
รับที่ 275
วันที่ 2 พ.ย. 63

รับที่ 0123
วันที่ - 5 พ.ย. 2563

ที่ มท ๐๒๐๗.๔/ว๑๗๕๔

ถึง จังหวัดทุกจังหวัด

ด้วยกระทรวงมหาดไทย ได้จัดกิจกรรมเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในรูปแบบชุมชนนักปฏิบัติ (CoPs) ของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓ หัวข้อเรื่อง ถอดรหัส : การละเว้นการปฏิบัติหน้าที่และจับดีกรีดีทุจริตคอร์รัปชัน" เมื่อวันที่ ๒ กันยายน ๒๕๖๓ และเผยแพร่เอกสารสรุปการบรรยาย ประกอบกับวีดีโอการบรรยายในหัวข้อเรื่องดังกล่าว เพื่อให้ผู้สนใจสามารถเข้ามาเรียนรู้ผ่านทางเว็บไซต์สถาบันดำรงราชานุภาพ www.stabundamrong.go.th เว็บไซต์การจัดการความรู้ของสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย www.km.moi.go.th และ QR Code รวมทั้งสามารถรับชมผ่าน Youtube : CoPs เรื่อง ถอดรหัส : การละเว้นการปฏิบัติหน้าที่และจับดีกรีดีทุจริตคอร์รัปชัน

กระทรวงมหาดไทย จึงขอประชาสัมพันธ์ข้อมูลคลังความรู้ หัวข้อเรื่อง "ถอดรหัส : การละเว้นการปฏิบัติหน้าที่และจับดีกรีทุจริตคอร์รัปชัน" ให้ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ในสังกัด และผู้สนใจ โดยสามารถศึกษาเรียนรู้ได้ผ่านช่องทางดังกล่าวข้างต้น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจิตร
- เพื่อโปรดพิจารณา
- เห็นควรประชาสัมพันธ์ให้ส่วนราชการหรือผู้ที่สนใจทราบ ผ่านทาง Web site จังหวัด

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
๒๔ ตุลาคม ๒๕๖๓

(นายธนะสิทธิ์ ศรีคำภา)
ผู้อำนวยการกลุ่มงานยุทธศาสตร์และข้อมูลเพื่อการพัฒนาจังหวัด
รักษาราชการแทน หัวหน้าสำนักงานจังหวัดพิจิตร
สถาบันดำรงราชานุภาพ 5 พ.ย. 63
กลุ่มงานพัฒนาและบริหารจัดการความรู้
โทร./โทรสาร. ๐ ๒๒๒๑ ๕๙๕๘ , ๕๐๗๗๙

สรุปการบรรยาย วีดีโอการบรรยาย

ทราบ

(นายพยนต์ อัศวพิชยนต์)
รองผู้ว่าราชการจังหวัด ปฏิบัติราชการแทน
ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจิตร

ผอ.กลุ่มบุคคล
จนท.งานบุคคล
พิมพ์/ทาน

สรุปภาพรวมกิจกรรมเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในรูปแบบชุมชนนักปฏิบัติ (COPS)
เรื่อง ถอดรหัส : การละเว้นการปฏิบัติหน้าที่และจับดีกรีคดีทุจริตคอร์รัปชัน

หัวข้อ	**ถอดรหัส : การละเว้นการปฏิบัติหน้าที่และจับดีกรีคดีทุจริตคอร์รัปชัน**
วัตถุประสงค์	เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ
ครั้งที่จัด	ครั้งที่ 6 ของ CoPs ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563
จัดเมื่อ	วันพุธที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2563 เวลา 13.30 – 16.30 น.
สถานที่	ห้องประชุมราชสีห์ ชั้น 2 อาคารศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย
จำนวนผู้เข้าร่วมกิจกรรม	จำนวน 2,078 คน จำแนกเป็น ส่วนกลาง 61 คน ส่วนภูมิภาค 2,017 คน
สรุปประเด็นจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้	ได้อภิปรายร่วมกันเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้เกี่ยวกับประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการเพื่อนำไปสู่การป้องกันและปราบปรามการทุจริตมิชอบ ได้แก่ ความเป็นมาในการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ภารกิจการปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ผู้บริหารศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ คุณสมบัติของผู้พิพากษาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ประเภทคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ช่องทางที่เข้าสู่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ การดำเนินคดี ลักษณะพิเศษของคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ลักษณะพิเศษของกฎหมายวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ การถอนฟ้อง บทบาทหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ระยะเวลาการพิจารณากรณีผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนี การกำหนดโทษผู้ต้องหาหรือจำเลยที่หลบหนี การไต่สวนมูลฟ้อง วิธีการพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบการพิจารณาลับหลังจำเลย การริบทรัพย์สิน การแสดงตนของจำเลย ความผิดฐานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ ความสำคัญของการเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาและตัวอย่างกรณีศึกษา
ผู้เรียบเรียง	นายวีระ แสงจันทร์ นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ นางสาวกฤตติกา หงส์หิน นักทรัพยากรบุคคลปฏิบัติการ
ดูวีดีโอย้อนหลัง	วีดีโอ

แนะนำวิทยากร

นายวีรศักดิ์ ขจีจิตต์

ตำแหน่ง รองอธิบดีผู้พิพากษา

➲ ประวัติการทำงาน

- ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดตะกั่วป่า
- ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลเยาวชนและครอบครัวจังหวัดขอนแก่น
- ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลจังหวัดเชียงใหม่
- ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำสำนักประธานศาลฎีกา
- ผู้พิพากษาหัวหน้าศาลประจำสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษาภาค 1
- รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค 4
- รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง

➲ การศึกษา

- นิติศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- เนติบัณฑิตไทย
- นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง

นายอวิรุทธ์ ชาญชัยกิตติกร

ตำแหน่ง ผู้พิพากษาหัวหน้าคณะในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง

ประวัติการทำงาน

- ทนายความ – ผู้ช่วยผู้พิพากษา - ผู้พิพากษาประจำกระทรวงช่วยทำงานในตำแหน่ง
- ผู้พิพากษาศาลอาญา , ผู้พิพากษาศาลแขวงพระนครใต้ - ผู้พิพากษาศาลจังหวัดอุทัยธานี
- ผู้พิพากษาศาลจังหวัดชลบุรี - ผู้พิพากษาศาลอาญา

การศึกษา

- นิติศาลตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ประกาศนียบัตรอบรมวิชาว่าความสภาทนายความ
- ประกาศนียบัตรสำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา
- รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- นิติศาสตรมหาบัณฑิต(กฎหมายมหาชน) มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
- Certificated of International Business Transactions and Taxation.
- Duke Center For International Development Duke University
- Durham, North Carolina, USA.
- Certificated of International Taxation Queenmary
- University of London, UK.

นายบัลลังก์ จิระบุญศรี

ตำแหน่ง เลขานุการ

ประวัติการทำงาน

- ผู้พิพากษาศาลจังหวัดนครพนม
- ผู้พิพากษาศาลชั้นต้นประจำสำนักประธานศาลฎีกา
- ผู้พิพากษาศาลจังหวัดสมุทรปราการ
- เลขานุการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง

การศึกษา

- นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยอัสสัมชัญ
- เนติบัณฑิตไทย
- นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยอินเดียน่า สหรัฐอเมริกา
- นิติศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยยูนิเวอร์ซิตี้ออฟเซาท์เทิร์นแคลิฟอร์เนียน สหรัฐอเมริกา

สรุปกิจกรรมเสวนาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในรูปแบบชุมชนนักปฏิบัติ (COPS)
ของ สป.มท. ครั้งที่ 6/2563
หัวข้อเรื่อง “ถอดรหัส : การละเว้นการปฏิบัติหน้าที่และจับดีกรีคดีทุจริตคอร์รัปชัน”
เมื่อวันพุธที่ 2 กันยายน พ.ศ. 2563
ณ ห้องประชุมราชสีห์ ชั้น 2 อาคารศาลาว่าการกระทรวงมหาดไทย

ความเป็นมาในการจัดตั้ง ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง

เนื่องจากการทุจริตและประพฤติมิชอบมีผลกระทบต่อเสถียรภาพความมั่นคงทางสังคมและเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ประกอบกับการทุจริตและประพฤติมิชอบในระยะที่ผ่านมาได้ทวีความรุนแรง และก่อให้เกิดความเสียหายต่อทรัพย์สินของแผ่นดินเป็นจำนวนมาก และจากการดำเนินนโยบายในการแก้ไขปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างจริงจัง ส่งผลให้มีคดีทุจริตและประพฤติมิชอบขึ้นสู่ศาลมากขึ้น จึงมีการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง เพื่อให้การอำนวยความยุติธรรมในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษาเมื่อวันที่ 16 สิงหาคม 2559 และมีผลใช้บังคับตั้งแต่ 17 สิงหาคม 2559 เป็นต้นมา พร้อมทั้งได้มีพระราชกฤษฎีกาให้เปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง พ.ศ. 2559 ตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม 2559 เป็นต้นมา ดังนั้น จึงนับได้ว่า 1 ตุลาคม 2559 เป็นวันที่ก่อกำเนิดศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบขึ้น โดยแห่งแรกเป็นศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง

ปัจจุบันมีการจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง (ตั้งที่ส่วนกลาง) และไปยังภาคต่าง ๆ จำนวน 9 ภาค รวมทั้งสิ้น 10 ศาล เพื่อรองรับคดีทุจริตและประพฤติมิชอบทั่วทั้งประเทศ โดยในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค จะมีขอบเขตอำนาจตามที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาหรือขอบเขตอำนาจศาล ยกเว้น ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางที่มีขอบเขตอำนาจหน้าที่พื้นที่กรุงเทพมหานคร จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดนครปฐม จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปทุมธานี และจังหวัดอื่นทั่วประเทศ รวมถึงกรณีความผิดที่เกิดขึ้นนอกราชอาณาจักรอีกด้วย

ภารกิจการปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ

- ผู้กระทำความผิดรายเก่าจะต้องหมดไปและต้องรับโทษ
- ผู้กระทำความผิดรายใหม่ต้องไม่มีและถูกปราบปรามทันทีอย่างเด็ดขาด
- มาตรการป้องกันไม่เปิดโอกาสให้กระทำความผิดด้วยธรรมภิบาลที่เข็มแข็ง

ความหมายของคำว่า “ทุจริตต่อหน้าที่” กับ “ประพฤติมิชอบ”

“ทุจริตต่อหน้าที่” หมายความว่า ทุจริตต่อหน้าที่ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต กฎหมายว่าด้วยมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่น

“ประพฤติมิชอบ” หมายความว่า การกระทำที่ไม่ใช่ทุจริตต่อหน้าที่ แต่เป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติอย่างใด โดยอาศัยเหตุที่มีตำแหน่งหรือหน้าที่อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ คำสั่ง หรือมติของคณะรัฐมนตรี ที่มุ่งหมายจะควบคุมดูแลการรับ การเก็บรักษา หรือการใช้เงินหรือทรัพย์สินของแผ่นดิน

ผู้บริหารศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง

พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 17 กำหนดให้มีผู้บริหารศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ดังนี้

1. อธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง จำนวน 1 คน
2. รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง จำนวน 3 คน

คุณสมบัติของผู้พิพากษาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

1. ในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบทุกศาลกำหนดให้มีผู้พิพากษา ดังนี้
   - ให้มีผู้พิพากษาหัวหน้าคณะศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งแต่งตั้งจากผู้ที่เคยดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาหัวหน้าศาล
   - ให้มีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ซึ่งแต่งตั้งจากผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้พิพากษามาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี
2. ในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางและศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค กำหนดให้มีอธิบดีผู้พิพากษา และรองอธิบดีผู้พิพากษา ดังนี้
   - อธิบดีผู้พิพากษาศาล 1 คน
   - รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลไม่เกิน 3 คน

ส่วนองค์คณะผู้พิพากษาพิจารณาคดีในศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีการกำหนดกรอบอัตราได้สูงสุดถึง 45 คน เนื่องจากจะต้องรองรับคดีที่มีแนวโน้มปริมาณมากขึ้นจากทั่วประเทศ

วิสัยทัศน์

“ศาลยุติธรรม เป็นสถาบันที่
อำนวยความยุติธรรม
เพื่อให้สังคมสงบสุข เป็นธรรม
และเสมอภาคโดยยึดหลักนิติธรรม”

ประเภทคดีที่จะสามารถขึ้นศาลอาญาและคดีประพฤติมิชอบ ได้นั้นจะต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 ตามมาตรา 3 วรรคหนึ่ง

1. คดีอาญาที่ฟ้องให้ลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น หรือความผิดอื่นอันเนื่องมาจากการประพฤติมิชอบ
2. คดีอาญาที่ฟ้องให้ลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลที่กระทำความผิดฐานฟอกเงินที่เกี่ยวเนื่องกับความผิดตาม (1) หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ กฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ หรือกฎหมายอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในการป้องกัน และปราบปรามการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ
3. คดีอาญาที่ฟ้องให้ลงโทษบุคคลในความผิดเกี่ยวกับการเรียก รับ ยอมจะรับ หรือให้ ขอให้รับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด หรือการใช้กำลังประทุษร้าย ขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือใช้อิทธิพลเพื่อจูงใจหรือข่มขืนใจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำใด ตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่น
4. คดีอาญาที่ฟ้องขอให้ลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลตามกฎหมายที่กำหนดให้เป็นคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ
5. คดีอาญาที่ฟ้องขอให้ลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลที่ร่วมกระทำความผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคล ตาม (1) ถึง (4) ไม่ว่าในฐานะตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้สมคบ
6. คดีเกี่ยวกับการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สิน และหนี้สิน และเอกสารประกอบ หรือจงใจยื่นบัญชี และเอกสารดังกล่าวด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ
7. คดีที่ร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะเหตุร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ
8. กรณีที่มีการขอให้ศาลดำเนินกระบวนพิจารณาอย่างหนึ่งอย่างใดก่อนยื่นฟ้องหรือยื่นคำร้องขอตาม (1) ถึง (7)

การกระทำอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท

คดีที่การกระทำกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบท หากบทใดบทหนึ่งอยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางมีอำนาจรับพิจาณาพิพากษาข้อหาความผิดบทอื่นด้วย รวมถึง

การกระทำความผิดหลายกรรมต่างกันซึ่งเกี่ยวข้องกัน

คดีที่การกระทำความผิดหลายกรรมต่างกันในความผิดที่เกี่ยวข้องกัน แม้บางกรรมที่ไม่อยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางก็มีอำนาจที่รับหรือไม่รับไว้พิจารณาพิพากษาได้

คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ไม่หมายความรวมถึง คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

คดีทุจริต ฯ หมายถึง คดีที่ฟ้องเจ้าหน้าที่รัฐในข้อหาความผิดเกี่ยวกับการทุจริตต่อหน้าที่ ประพฤติมิชอบ รวมถึงคดีที่ฟ้องขอลงโทษบุคคลไม่ใช่เจ้าหน้าที่รัฐที่ให้สินบนหรือที่ใช้อิทธิพลทำให้เจ้าหน้าที่รัฐต้องทุจริตด้วย โดยคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม ประกอบด้วย

❶ ***กลุ่มที่ 1 เป็นคดีอาญาที่เจ้าหน้าที่รัฐถูกกล่าวหาหรือร่วมเอกชนกระทำผิด*** ได้แก่ คดีอาญาที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ทุจริตต่อหน้าที่ ประพฤติมิชอบ ฮั้วประมูล เป็นต้น (เอาผิดเจ้าหน้าที่รัฐ) และคดีอาญาที่บุคคลร่วมกระทำผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ ทั้งในฐานะตัวกลาง ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน ผู้สมทบ ติดสินบน จูงใจ หรือข่มขืนใจเจ้าหน้าที่รัฐ เป็นต้น (เอาผิดบุคคลทั่วไป)

❷ ***กลุ่มที่ 2 เป็นคดีทางแพ่ง*** ที่ขอให้ริบทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน ความผิดฐานฟอกเงิน ร่ำรวยผิดปกติ ได้แก่ คดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะเหตุร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ (เอาผิดเจ้าหน้าที่รัฐ บุคคลทั่วไป)

❸ ***กลุ่มที่ 3 เป็นคดีเกี่ยวกับการยื่นบัญชีทรัพย์สินเป็นเท็จ*** ได้แก่ คดีเกี่ยวกับการจงใจ ไม่ยื่นบัญชีแสดงราชการทรัพย์สินและหนี้สิน แลกเอกสารประกอบหรือจงใจยื่นบัญชีแสดงรายการดังกล่าวด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ (เอาผิดเจ้าหน้าที่รัฐ)

จากที่กล่าวมาในข้างต้น ผู้ที่ถูกฟ้องจึงสามารถเป็นได้ทั้งเจ้าหน้าที่รัฐที่ถูกกล่าวหา บุคคลทั่วไป ซึ่งเป็นตัวการหรือผู้สนับสนุน หรือนิติบุคคล เช่น บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนจำกัด ตัวอย่างเช่น กรณีฮั้วประมูล เป็นต้น

สำหรับคดีที่นักการเมืองทุจริตให้อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และคดีผู้ทุจริตที่มีอายุยังไม่เกิน 18 ปีบริบูรณ์ให้อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัว

ช่องทางที่เข้าสู่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

ช่องทางที่เข้าสู่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ประกอบด้วย ❺ ประเภท ได้แก่

❶ ***อัยการสูงสุดเป็นผู้ยื่นฟ้องต่อศาล*** โดยสำนวนมาจากคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่ผ่านการสืบสวนสอบสอบของ ป.ป.ช. จะถูกฟ้องโดยอัยการสูงสุด

❷ ***พนักงานอัยการเป็นผู้ยื่นฟ้องต่อศาล*** โดยสำนวนมาจากคณะกรรมการ ป.ป.ท. (เจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งดำรงตำแหน่งต่ำกว่าผู้บริหารระดับสูง หรือข้าราชการที่ดำรงตำแหน่งต่ำกว่าผู้อำนวยการระดับต้นหรือเทียบเท่าลงมา)

❸ ***ประธานกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ*** เมื่ออัยการสูงสุดตกเป็นผู้ถูกกล่าวหาให้ประธานกรรมการ ป.ป.ช. เป็นผู้ยื่นฟ้องต่อศาล

❹ ***คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นผู้ยื่นฟ้องต่อศาล*** ในกรณีที่พนักงานอัยการหรืออัยการสูงสุดกับ ป.ป.ช. มีความคิดเห็นไม่ตรงกัน ซึ่งจะมีการแต่งตั้งคณะกรรมการกลางขึ้นมา 1 ชุด เพื่อหาข้อยุติ แต่ถ้ายังไม่สามารถหาข้อยุติได้ให้เป็นสิทธิของคณะกรรมการ ป.ป.ช. ที่จะมีอำนวนฟ้องคดีเองหรือแต่งตั้งทนายความให้ฟ้องคดีแทนก็ได้

❺ ***คดีประชาชนเป็นผู้เสียหายเป็นผู้ยื่นต่อศาล*** แต่ต้องเป็นผู้ต้องหาโดยนิตินัย

กรณีผู้ถูกฟ้องได้ทำความผิดหลายกระทง จะยึดตามหลักเกณฑ์การลงโทษในความผิดหลายกระทงตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 กล่าวว่า เมื่อปรากฏว่าผู้ใดได้กระทำการ อันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ศาลลงโทษผู้นั้นทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไป แต่ไม่ว่าจะมีการเพิ่มโทษ ลดโทษ หรือลดมาตราส่วนโทษด้วยหรือไม่ก็ตาม เมื่อรวมโทษทุกกระทงแล้ว โทษจำคุกทั้งสิ้นต้องไม่เกินกำหนดดังต่อไปนี้

(1) 10 ปี สำหรับกรณีความผิดกระทงที่หนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน 3 ปี

(2) 20 ปี สำหรับกรณีความผิดกระทงที่หนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 3 ปีแต่ไม่เกิน 10 ปี

(3) 50 ปี สำหรับกรณีความผิดกระทงที่หนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 10 ปีขึ้นไป เว้นแต่กรณีที่ศาลลงโทษจำคุกตลอดชีวิต

พฤติการณ์การกระทำความผิดที่ถูกฟ้องคดีต่อศาลสรุปได้ดังนี้

- ✖ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐปฏิบัติฝ่าฝืนกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์
- ✖ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐละเว้นการปฏิบัติหน้าที่เพื่อเอื้อประโยชน์แก่ตนเองหรือผู้อื่น
- ✖ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐทุจริตการจัดซื้อจัดจ้าง หรือเรียกรับผลประโยชน์จากการจัดซื้อจัดจ้าง
- ✖ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐยักยอกหรือฉ้อโกงทรัพย์
- ✖ เป็นเจ้าหน้าที่ของรัฐเรียกร้องผลประโยชน์เพื่อการให้บริการหรือการอำนวยความยุติธรรม

ตัวอย่างกรณี การฟอกเงิน

ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542 มาตรา 5 กล่าวว่า ผู้ใด

(1) โอน รับโอน หรือเปลี่ยนสภาพทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิดเพื่อซุกซ่อนหรือปกปิดแหล่งที่มาของทรัพย์สินนั้น หรือเพื่อช่วยเหลือผู้อื่นไม่ว่าก่อน ขณะหรือหลังการกระทำความผิดมิให้ต้องรับโทษหรือรับโทษน้อยลงในความผิดมูลฐาน หรือ

(2) กระทำด้วยประการใด ๆ เพื่อปกปิดหรืออำพรางลักษณะที่แท้จริงการได้มา แหล่งที่ตั้ง การจำหน่าย การโอน การได้สิทธิใด ๆ ซึ่งทรัพย์สินที่เกี่ยวกับการกระทำความผิด

ผู้นั้นกระทำความผิดฐานฟอกเงิน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่า การฟอกเงิน เป็น การนำเงินที่ได้มาจากการกระทำความผิดหรือเป็นการใช้เงินที่ผิดประเภท ตัวอย่างเช่น งบประมาณจัดสรรให้ดำเนินโครงการลักษณะหนึ่ง แต่ไปแปรเป็นงบประมาณประเภทอื่น หรือ กล่าวได้ว่า เป็นการใช้งบประมาณที่ผิดวัตถุประสงค์หรือผิดประเภท นั่นเอง

นอกจากนี้ยังได้มีอีกหนึ่งฐานความผิด กล่าวคือ ในความผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ หรือโดยทุจริต เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใดตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 และฐานเป็นผู้สนับสนุนเจ้าพนักงานร่วมกันฟอกเงิน อันเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน พ.ศ. 2542

ในการดำเนินคดีจะดำเนินการใน ❷ มิติ กล่าวคือ

❶ การปราบปรามการทุจริตประพฤติมิชอบ

❷ กระบวนการตรวจฟ้อง โดยเป็นการตรวจสอบการฟ้องในเบื้องต้น เมื่อมีโจทก์เป็นผู้ยื่นฟ้อง เพื่อเป็นการคัดกรองในชั้นต้น เพื่อป้องกันการฟ้องร้องมิให้เกิดการกลั่นแกล้ง หรือการฟ้องร้องโดยไม่สมเหตุสมผล หรือหลักฐานไม่เพียงพอต่อการดำเนินคดี ก็จะมีการยกฟ้องต่อไป ซึ่งในมุมมองดังกล่าวจะเป็นการป้องกันและสร้างขวัญกำลังใจให้กับเจ้าหน้าที่ของรัฐที่สุจริต

❶ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ พ.ศ. 2561 มาตรา 8 ในการดำเนินคดีอาญาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีไปในระหว่างถูกดำเนินคดีหรือระหว่างการพิจารณาของศาลมิให้นับระยะเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ และเมื่อได้มีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำเลย ถ้าจำเลยหลบหนีไปในระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ มิให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายอาญามาตรา 98 มาใช้บังคับ

ผู้ถูกกล่าวหรือจำเลยหลบหนีไปในระหว่างถูกดำเนินคดีหรือระหว่างการพิจารณาคดีของศาลมิให้นับระยะเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีร่วมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ

❷ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 90 ในกรณีที่คณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นว่า การให้เจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหายังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไป อาจจะเกิดความเสียหายให้แก่ทางราชการหรือเป็นอุปสรรคในการไต่สวนต่อไป ให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาสั่งให้หยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นการชั่วคราว ถ้าต่อมาผลการไต่สวนปรากฏว่าข้อกล่าวหาไม่มีมูลให้คณะกรรมการ ป.ป.ช. แจ้งให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหาทราบโดยเร็วเพื่อดำเนินการให้ผู้ถูกกล่าวหากลับเข้าปฏิบัติหน้าที่ต่อไป

กรณีคณะกรรมการ ป.ป.ช. มีความเห็นว่า ถ้าเจ้าหน้าที่ของรัฐผู้ถูกกล่าวหายังคงปฏิบัติหน้าที่ต่อไป อาจก่อให้เกิดความเสียหาย คณะกรรมการ ป.ป.ช. ส่งเรื่องให้ผู้บังคับบัญชาของผู้ถูกกล่าวหา สั่งให้ยุติปฏิบัติหน้าที่เป็นการชั่วคราวได้

❶ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 6 วิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบให้ใช้ระบบไต่สวนและเป็นไปโดยรวดเร็วตามที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้และข้อบังคับของประธานศาลฎีกา ในกรณีที่ไม่มีบทบัญญัติและข้อบังคับดังกล่าว ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง หรือกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง มาใช้บังคับเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติตามพระราชบัญญัตินี้

การใช้ระบบไต่สวน จะทำให้ศาลมีบทบาทและอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ ไม่ถูกจำกัดให้พิจารณาเฉพาะเพียงข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานที่คนฟ้องหรือคู่ความเสมอเหมือนคดีอาญาทั่วไป

❷ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 8 เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ศาลอาจมีคำสั่งให้คู่ความที่ดำเนินกระบวนพิจารณาไม่ถูกต้อง ดำเนินกระบวนพิจารณาให้ถูกต้องได้ภายในระยะเวลาและเงื่อนไขที่ศาลเห็นสมควรกำหนด

❸ พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 15 วรรค 3 กรณีที่ศาลเห็นว่าฟ้องไม่ถูกต้อง ให้ศาลมีคำสั่งให้โจทก์แก้ฟ้องให้ถูกต้อง

การพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบจะไม่เคร่งครัดตามกระบวนพิจารณา ถ้ากระบวนพิจารณาตรงจุดใดไม่ชอบ ก็ให้ดำเนินการให้ชอบ กล่าวคือ ถ้าศาลเห็นว่า โจทก์ฟ้องไม่ถูกต้อง ก็สามารถมีคำสั่งให้โจทก์กลับไปแก้ไขให้ถูกต้องได้ และเมื่อจำเลยปฏิเสธต่อข้อกล่าวหา จะต้องสามารถอธิบายให้ได้

ตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 ข้อ 14 ในกรณีที่โจทก์ยื่นคำร้องขอถอนฟ้อง ให้ศาลพิจารณาสั่งคำร้องขอถอนฟ้องโดยคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะและความเสียหายที่มีผลกระทบต่อรัฐเป็นสำคัญ ทั้งนี้ ศาลอาจไต่สวนข้อเท็จจริงเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณาสั่งคำร้องก็ได้ แต่ถ้าคำร้องนั้นได้ยื่นในภายหลังเมื่อจำเลยให้การแก้คดีแล้ว ให้ถามจำเลยว่าจะคัดค้านหรือไม่ แล้วให้ศาลจดคำแถลงของจำเลยไว้ ในกรณีที่จำเลยคัดค้านการถอนฟ้อง ให้ศาลยกคำร้องขอถอนฟ้องนั้นเสีย

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 7 ในชั้นไต่สวนมูลฟ้องหรือระหว่างพิจารณาศาลมีอำนาจมอบหมายให้เจ้าพนักงานคดี ทำหน้าที่ช่วยเหลือศาลในการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(1) ตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อให้ศาลใช้เป็นแนวทางในการไต่สวนมูลฟ้อง หรือการพิจารณาคดี

(2) ดำเนินการและจัดทำรายงานเกี่ยวกับคดีตามที่ศาลมีคำสั่ง.

(3) ช่วยเหลือศาลในการบันทึกคำพยาน

(4) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้หรือตามข้อบังคับของประธานศาลฎีกาในการทำหน้าที่ช่วยเหลือนั้น

ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ให้เจ้าพนักงานคดีเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา และให้มีอำนาจมีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ข้อมูล หรือให้จัดส่งเอกสารเพื่อประกอบการพิจารณาเรื่องใดเรื่องหนึ่งตามอำนาจหน้าที่ หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีให้เป็นไปตามที่กำหนดในข้อบังคับของประธานศาลฎีกา

ดังนั้น บทบาทหน้าที่ของเจ้าพนักงานคดีชั้นไต่สวนมูลฟ้องที่สำคัญนั้น กล่าวคือ ศาลเห็นสมควรมีคำสั่งให้เจ้าพนักงานคดีตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานของโจทก์ จำเลย และบุคคลภายนอกที่ส่งมาประกอบการพิจารณาตามหมายเรียกของศาลหรือหนังสือของเจ้าพนักงานคดี เพื่อให้ศาลใช้เป็นแนวทางในการไต่สวนมูลฟ้อง

นอกจากนี้ เจ้าพนักงานคดีชั้นตรวจพยานหลักฐาน ก่อนวันนัดตรวจพยานหลักฐานอาจมอบให้เจ้าพนักงานคดีช่วยควบคุม แนะนำให้คู่ความดำเนินคดีไปตามขั้นตอนของกฎหมาย ทำการตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน โดยกำหนดวันนัดให้เจ้าพนักงานคดีตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐาน 1 ถึง 3 นัด (จำเลยไม่ต้องมาก็ได้) แล้วแต่ความยุ่งยากของคดี ให้คู่ความหรือตัวแทนมาศาลได้

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 9 ระยะเวลาที่กำหนดในพระราชบัญญัตินี้ กฎหมายอื่นที่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ให้นำมาใช้บังคับ ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาหรือตามที่ศาลกำหนด เมื่อศาลเห็นสมควร หรือเมื่อคู่ความมีคำขอศาลอาจย่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

ศาลอาจย่นหรือขยายได้ตามความจำเป็นและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 13 ในการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ในกรณีผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยหลบหนีไปในระหว่างถูกดำเนินคดีหรือระหว่างการพิจารณาคดีของศาล มิให้นับระยะเวลาที่ผู้ถูกกล่าวหา หรือจำเลยหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ

ในกรณีมีคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษจำเลย ถ้าจำเลยหลบหนีไปในระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ มิให้นำบทบัญญัติมาตรา 98 แห่งประมวลกฎหมายอาญามาใช้บังคับ

ซึ่งจะเห็นได้ว่า อายุความของคดีทุจริตและประพฤติมิชอบจะแตกต่างกับคดีอาญาทั่วไป กล่าวคือ การกำหนดอายุความในกรณีที่จำเลยหลบหนีระหว่างการพิจารณาของศาล โดยทั่วไปตามกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา กรณีที่จำเลยหลบหนีไปในระหว่างถูกดำเนินคดี หรือระหว่างการพิจารณาคดีของศาล จะนับระยะเวลาที่จำเลยหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ ทำให้บางคดีอาจขาดอายุความ ซึ่งก็คือ อายุความจะเดินต่อไปเรื่อย ๆ ถ้าจำเลยหลบหนีไปจนพ้นอายุความ ก็จะไม่สามารถลงโทษได้ แต่ขณะที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบนั้นจะไม่นับระยะเวลาที่จำเลยหลบหนี รวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ ให้อายุความหยุดไว้ ไม่ว่าจำเลยจะหลบหนีไปในระหว่างถูกดำเนินคดี หรือระหว่างการพิจารณาของศาล ซึ่งก็คือ จำเลยหลบหนีไปนานเท่าใดก็ตาม อายุความจะไม่เดินต่อไป การพิจารณาคดีจะหยุดพักไว้ได้ โดยไม่ขาดอายุความเหมือนคดีอาญาทั่วไป จนกว่าจะได้จำเลยมาดำเนินคดี หากจำเลยหลบหนีไปในระหว่างต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้ลงโทษ จำเลยกลับมาเมื่อใดก็สามารถลงโทษได้เช่นเดียวกัน

คดีทุจริตและประพฤติมิชอบถ้าจำเลยหลบหนีไป อายุความให้หยุดไว้ ไม่นับ และศาลสามารถสืบพยานลับหลังจำเลยได้ นั่นก็แปลว่า หนีไปก็หนี แต่กลับมาโดนจับ หากจะหนีต้องหนีตลอดชีวิต

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 14 ในการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบตามพระราชบัญญัตินี้ผู้ถูกกล่าวหา หรือจำเลยที่หลบหนีไปในระหว่างที่ได้รับการปล่อยชั่วคราว ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และถ้าเป็นการหลบหนีในระหว่างการพิจารณาของศาล ไม่ว่าศาลจะมีคำสั่งจำหน่ายคดีหรือไม่ก็ตาม ศาลอาจมีคำสั่งให้ผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการติดตาม หรือจับกุมจำเลยรายงานผลภายในระยะเวลาที่ศาลเห็นสมควร

ความผิดตามวรรคหนึ่งไม่ระงับไปเพราะเหตุที่คดีของผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยนั้น มีการสั่งไม่ฟ้อง ยกฟ้อง จำหน่ายคดี หรือถอนฟ้อง

คดีทุจริตและประพฤติมิชอบหากหลบหนีและจับได้ นอกจากจะต้องรับโทษในความผิดที่ถูกฟ้องไว้แล้ว ยังจะต้องถูกลงโทษเพิ่มเติม สำหรับการหลบหนีอีกกระทงหนึ่งด้วย แม้อัยการสั่งไม่ฟ้อง ศาลยกฟ้อง จำหน่ายคดี หรือถอนฟ้องแล้วก็ตาม

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 17 การไต่สวนมูลฟ้องให้ดำเนินการตามมาตรา 165 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา สำหรับกรณีตามมาตรา 16 (2) ให้ปฏิบัติเช่นเดียวกับการไต่สวนมูลฟ้องกรณีที่พนักงานอัยการเป็นโจทก์

ไม่ว่าจะเป็นคดีที่พนักงานอัยการหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์หรือคดีที่ผู้เสียหายเป็นโจทก์ ก่อนเริ่มไต่สวนมูลฟ้อง ถ้าจำเลยมาศาล ให้ศาลถามจำเลยว่ามีทนายความหรือไม่ ถ้าไม่มีก็ให้นำบทบัญญัติ มาตรา 173 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในการไต่สวนมูลฟ้อง จำเลยอาจแถลงให้ศาลทราบถึงข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายอันสำคัญ ที่ศาลควรสั่งว่าคดีไม่มีมูล และจะระบุในคำแถลงถึงตัวบุคคล เอกสาร หรือวัตถุที่จะสนับสนุนข้อเท็จจริง ตามคำแถลงของจำเลยด้วยก็ได้ กรณีเช่นว่านี้ ศาลอาจเรียกบุคคล เอกสาร หรือวัตถุดังกล่าวมาเป็น พยานศาลเพื่อประกอบการวินิจฉัยสั่งคดีได้ตามที่เห็นสมควร โดยโจทก์และจำเลยอาจถามพยานศาลได้ เมื่อได้รับอนุญาตจากศาล

ในระหว่างไต่สวนมูลฟ้องคดีที่พนักงานอัยการหรือคณะกรรมการ ป.ป.ช. เป็นโจทก์ ศาลจะสั่งขังจำเลยไว้ หรือปล่อยชั่วคราวตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาก็ได้

คำสั่งของศาลที่ว่าคดีมีมูลให้แสดงเหตุผลอย่างชัดเจนประกอบด้วย

ในการไต่สวนมูลฟ้อง จำเลยอาจแถลงให้ศาลทราบถึงข้อเท็จจริง หรือข้อกฎหมายอันสำคัญที่ศาลควรสั่งว่าคดีไม่มีมูล ศาลมีอำนาจสืบพยานหลักฐาน กรณีจำเลยให้การรับสารภาพตามฟ้อง แม้กฎหมายกำหนดอัตราโทษจำคุกน้อยกว่า 5 ปี หรือโทษเบากว่านั้น

คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ***จะใช้ระบบไต่สวน*** จะทำให้ศาลมีบทบาทและอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริง และพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ ไม่ถูกจำกัดให้พิจารณาเฉพาะเพียงข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานที่คนฟ้องหรือคู่ความเสนอเหมือนคดีอาญาทั่วไป (เจ้าหน้าที่ตำรวจ อัยการ ป.ป.ช. หรือ ป.ป.ท. ทำสำนวนส่งให้ศาลพิจารณาและคู่ความส่งคำแก้ต่างให้ศาลพิจารณาสืบพยาน ศาลก็ใช้วิธีค้นหาความจริงตามพยานหลักฐานโดยยึดสำนวนผู้ฟ้องเป็นหลักและต้องเสียเวลามาก) ระบบไต่สวนจะเปิดโอกาสให้คู่ความทั้งสองฝ่ายงัดหลักฐานโต้กันในศาลได้อย่างเต็มที่ ทำให้เกิดความเป็นธรรม

ตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 23 ศาลมีอำนาจเรียกพยานหลักฐานที่เกี่ยวข้องจากหน่วยงานหรือบุคคลใด หรือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อประโยชน์แก่การพิจารณา รวมทั้งมีอำนาจสั่งให้ ประธานกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการ ป.ป.ช. คณะกรรมการ ป.ป.ท. หน่วยงานหรือบุคคลใด ตรวจสอบและรวบรวมพยานหลักฐานเพิ่มเติม แล้วรายงานให้ศาลทราบ และจัดส่งพยานหลักฐานดังกล่าวต่อศาลภายในระยะเวลาที่ศาลกำหนด

ศาลมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลหรือคณะบุคคลเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามที่ศาลมอบหมาย

พยานหลักฐานที่ได้มาตามวรรคหนึ่งต้องให้คู่ความทุกฝ่ายทราบและไม่ตัดสิทธิคู่ความในอันที่จะโต้แย้งพยานหลักฐานดังกล่าว

ดังนั้น การพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบจะใช้ระบบไต่สวนในการพิจารณาพิพากษาคดี ซึ่งจะมีการนำรายงานและสำนวนการสอบสวนหรือสำนวนการไต่สวนข้อเท็จจริงของโจทก์มาเป็นหลักในการแสวงหาข้อเท็จจริง แต่จะไม่ผูกพันศาลว่าจะต้องรับฟังข้อเท็จจริงดังกล่าวเสมอไป ขณะเดียวกันศาลมีอำนาจแสวงหาข้อเท็จจริงจากพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ หรือพยานหลักฐานอื่นใด นอกเหนือจากพยานหลักฐานที่คู่ความอ้างอิงได้ตามที่ศาลเห็นสมควรและจะต้องรายงานให้ทราบภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้อีกด้วย

ศาลจะไม่มีการยกฟ้องเหตุสงสัย โดยศาลจะต้องแสวงหาข้อเท็จจริงทั้งจากพยานบุคคล พยานเอกสาร พยานวัตถุ หรือพยานอื่นใด เสียก่อน จึงจะมีการยกฟ้องเหตุสงสัยได้ ดังนั้น กรณีเหตุสงสัยนั้นจะต้องเป็นวิธีการสุดท้ายเท่านั้น

พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 28 การพิจารณาและสืบพยานในศาล ให้ทำโดยเปิดเผยต่อหน้าจำเลย

เมื่อศาลเห็นเป็นการสมควร เพื่อให้การพิจารณาเป็นไปโดยไม่ชักช้า ศาลมีอำนาจพิจารณาและสืบพยานลับหลังจำเลยได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) จำเลยไม่อาจมาฟังการพิจารณาและการสืบพยานได้เนื่องจากความเจ็บป่วย หรือมีเหตุจำเป็นอื่นอันมิอาจก้าวล่วงได้ เมื่อจำเลยมีทนายและจำเลยได้รับอนุญาตจากศาลที่จะไม่มาฟังการพิจารณาและสืบพยาน

(2) จำเลยเป็นนิติบุคคลและศาลได้ออกหมายจับผู้จัดการ หรือผู้แทนของนิติบุคคลนั้นแล้วแต่ยังจับตัวมาไม่ได้

(3) จำเลยอยู่ในอำนาจศาลแล้วแต่ได้หลบหนีไปและศาลได้ออกหมายจับแล้วแต่ยังจับตัวมาไม่ได้

(4) ในระหว่างพิจารณาหรือสืบพยาน ศาลมีคำสั่งให้จำเลยออกจากห้องพิจารณาเพราะเหตุขัดขวางการพิจารณา หรือจำเลยออกไปจากห้องพิจารณาโดยไม่ได้รับอนุญาตจากศาล

ในกรณีดังกล่าว เมื่อศาลพิจารณาคดีเสร็จสิ้นแล้ว ให้ศาลมีคำพิพากษาในคดีนั้นต่อไป

การพิจารณาคดีอาญาทั่วไป หากจำเลยหลบหนีให้หยุดพิจารณาสืบพยาน ซึ่งบางคดีอาจทำให้ขาดอายุความ ในคดีทุจริตและประพฤติมิชอบนี้กรณีที่จำเลยหลบหนีไป อายุความให้หยุดไว้ ไม่นับ และศาลสามารถสืบพยานลับหลังจำเลยได้ นั่นก็แปลว่า ***หนีไปก็หนี แต่กลับมาโดนจับ หากจะหนีต้องหนีตลอดชีวิต***

ศาลมีอำนาจริบทรัพย์สินที่เกิดจากการกระทำผิด แม้โจทก์ไม่มีคำขอ กำหนดวิธีพิจารณาและดำเนินคดีในการร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะเหตุร่ำรวยผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มมากขึ้นผิดปกติ และกำหนดให้ภาระการพิสูจน์ตกกับผู้กล่าวอ้างโต้แย้งถึงกรณีทรัพย์สินที่ร้องขอให้ตกเป็นของแผ่นดินมิได้จากการร่ำรวยผิดปกติ หรือมิได้เป็นทรัพย์สินที่เพิ่มขึ้นผิดปกติ

ซึ่งการริบทรัพย์สินของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นมาตรการที่แตกต่างไปจากการริบทรัพย์สินในคดีอาญาทั่วไป เนื่องจากคดีอาญานั้นส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะของการยึดของกลางหรือยึดของที่ได้จากการกระทำความผิดมาเสนอต่อศาล และเสนอให้ศาลริบตอนที่ศาลได้มีการตัดสินโทษเรียบร้อยแล้ว

ในขณะที่คดีทุจริตและประพฤติมิชอบนั้นจะมีมาตรการที่เพิ่มเติมมากขึ้น กล่าวคือ การที่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบสามารถพิพากษาให้ริบทรัพย์สินตามทรัพย์สินหรือตามประโยชน์ที่บุคคลซึ่งกระทำความผิดได้ไป ถึงแม้จำเลยจะไม่มีทรัพย์สินนั้นแล้วก็ตาม ตัวอย่างเช่น จำเลยได้มีทรัพย์สินประกอบด้วยบ้านและที่ดิน รวมมูลค่าทั้งหมดประมาณ 20 ล้านบาท แต่ปัจจุบันนั้นทรัพย์สินดังกล่าวไม่มีแล้ว ซึ่งจำเลยได้นำไปจำหน่าย จ่าย โอน เรียบร้อยแล้วนั้น แต่ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบยังคงสามารถสั่งริบทรัพย์สินหรือประโยชน์จากการนำทรัพย์สินเหล่านั้นที่ได้จากการไปจำหน่าย จ่าย โอน หรือสั่งริบชำระเป็นเงินแทนตามมูลค่าดังกล่าวได้ กล่าวคือ จำนวนทั้งสิ้น 20 ล้านบาทได้เช่นเดียวกัน จึงเห็นได้ว่าจะมีลักษณะที่แตกต่างกับการริบทรัพย์สินทั่วไป เนื่องจากการริบทรัพย์สินโดยทั่วไปนั้นจะต้องมีทรัพย์สินให้สามารถริบได้ แต่กรณีคดีทุจริตและประพฤติมิชอบนั้น แม้ทรัพย์สินจะอันตรธานหายไป แต่หากกำหนดมูลค่าหรือประโยชน์ที่บุคคลซึ่งกระทำความผิดนั้น ก็สามารถริบเป็นจำนวนเงินแทนการรับทรัพย์สินได้เช่นเดียวกัน ถึงแม้บางครั้งจะไม่มีทรัพย์สินที่เป็นตัวตนที่จะริบได้ก็ตาม เนื่องจากคนที่ทุจริตและประพฤติมิชอบส่วนใหญ่อาจจะไม่ได้ทรัพย์สินมาในลักษณะที่เป็นรูปแบบเป็นชิ้น แต่อาจได้ประโยชน์ในรูปแบบลักษณะอื่น ๆ แทน แต่ก็นับได้ว่า เกิดจากผลประโยชน์อันมาจากการทุจริตและประพฤติมิชอบ

ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีอำนาจการริบทรัพย์สินได้แม้โจทก์ไม่มีคำขอให้ริบก็ตาม

จำเลยซึ่งมิได้ถูกคุมขังต้องแสดงตน ต่อเจ้าพนักงานศาลในขณะยื่นอุทธรณ์ หรือฎีกา ซึ่งเดิมทีจะมีจำเลยที่หลบหนีขณะที่ทำการอุทธรณ์ไปพร้อม ๆ กัน กล่าวคือ หนีไปก็จริงแต่ก็ยังอุทธรณ์ต่อไปด้วย ถ้าอุทธรณ์แล้วและศาลยกฟ้อง จำเลยก็ค่อยกลับมา ถ้าอุทธรณ์แล้ว ศาลพิพากษายืนตามเดิม จำเลยก็จะไม่กลับมาและยอมให้ปรับเงินตามสัญญาประกัน แต่ขณะที่คดีทุจริตและประพฤติมิชอบนั้น ถ้าจำเลยอุทธรณ์แล้ว จำเลยไม่มาแสดงตนในขณะที่ยื่นอุทธรณ์ ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบจะมีคำสั่งไม่รับอุทธรณ์

คดีทุจริตและประพฤติมิชอบถ้าจำเลยหลบหนี จำเลยจะยื่นอุทธรณ์ หรือฎีกา ไม่ได้

รู้หรือไม่ ! คำพิพากษาศาลอุทธรณ์แผนกคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นที่สุด หากประสงค์จะฎีกาจะต้องยื่นคำร้องขออนุญาตฎีกาต่อศาลฎีกาเท่านั้น โดยต้องผ่านการวินิจฉัยโดยองค์คณะผู้พิพากษาศาลฎีกาว่าจะรับหรือไม่

ความผิดฐานปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ

กฎหมายลักษณะอาญา ร.ศ. 127 มาตรา 145 บัญญัติว่า “เจ้าพนักงานคนใดคิดร้ายต่อผู้อื่น แลมันกระทำการ อันมิควรกระทำ หรือละเว้นการ อันมิควรเว้น ในตำแหน่งหน้าที่ของมัน โดยเจตนาจะเกิดความเสียหายแก่เขาไซ้ ท่านว่ามันมีความผิด ถ้าแลความผิดของมันที่กระทำนั้น ไม่ต้องด้วยกฎหมายบทอื่น ท่านให้ลงโทษจำคุกมันไม่เกินกว่า 2 ปี แลให้ปรับไม่เกิน 2,000 บาท ด้วยอีกโสดหนึ่ง”

ดังนั้น การเป็นเจ้าพนักงานที่คิดร้ายต่อผู้อื่น การปฏิบัติหน้าที่หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่การดูกระทำความผิดนั้น ให้ดูจากเจตนาว่ามีเจตนาร้ายหรือไม่อย่างไร

นอกจากนี้ ปัจจุบันได้มีการใช้ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 157 บัญญัติว่า ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบเพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ซึ่งบทบัญญัติทั่วไป ตามมาตราดังกล่าวจะเป็นการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายให้กับผู้อื่น รวมถึงการปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติโดยทุจริต

การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติโดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายให้กับผู้อื่น

เป็นการกระทำที่ไม่ทุจริตแต่เป็นเจตนาที่กลั่นแกล้งผู้อื่นให้ได้รับความเสียหายและความเสียหายนั้นจะต้องเป็นสิ่งที่วิญญูชนสามารถพึงเข้าใจได้

การปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติโดยทุจริต

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 นิยามคำว่า ทุจริต หมายความว่า ความประพฤติชั่ว โกง คดโกง ฉ้อโกง ไม่ซื่อตรง และสำหรับความหมายของคำว่า ทุจริต ตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1 (1) คำว่า โดยทุจริต หมายความว่า เพื่อแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบด้วยกฎหมายสำหรับตนเองหรือผู้อื่น

ดังนั้น การทุจริต ไม่เพียงแต่ในรูปแบบของทรัพย์สินเท่านั้น แต่หมายรวมถึงเรื่องอื่น ๆ ด้วย อาทิ เช่น การไปต่างประเทศ การฝากบุตรหลานเข้าเรียน การฝากญาติพี่น้องเข้าทำงาน เป็นต้น ลักษณะดังกล่าวก็นับได้ว่าเป็นลักษณะที่มิควรได้เช่นเดียวกัน

ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 1(16) บัญญัติว่า “เจ้าพนักงาน” หมายความว่า บุคคลซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าเป็นเจ้าพนักงาน หรือได้รับแต่งตั้งตามกฎหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ราชการ ไม่ว่าเป็นประจำหรือครั้งคราว และไม่ว่าจะได้รับค่าตอบแทนหรือไม่ ได้แก่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2561 มาตรา 4 ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้

“เจ้าพนักงานของรัฐ” หมายความว่า เจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และคณะกรรมการ ป.ป.ช.

“เจ้าหน้าที่ของรัฐ” หมายความว่า ข้าราชการหรือพนักงานส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐหรือในรัฐวิสาหกิจ ผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ช่วยผู้บริหารท้องถิ่น และสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ หรือเจ้าพนักงานอื่นตามที่กฎหมายบัญญัติ และให้หมายความรวมถึงกรรมการอนุกรรมการ ลูกจ้างของส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ และบุคคลหรือคณะบุคคล บรรดาซึ่งมีกฎหมายกำหนดให้ใช้อำนาจหรือได้รับมอบให้ใช้อำนาจทางปกครองที่จัดตั้งขึ้นในระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือกิจการอื่นของรัฐด้วย แต่ไม่รวมถึงผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรอิสระ และคณะกรรมการ ป.ป.ช.

“เจ้าหน้าที่ของรัฐต่างประเทศ” หมายความว่า ผู้ซึ่งดำรงตำแหน่งด้านนิติบัญญัติ บริหาร ปกครอง หรือตุลาการของรัฐต่างประเทศ และบุคคลใด ๆ ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ให้แก่รัฐต่างประเทศ รวมทั้งการปฏิบัติหน้าที่สำหรับหน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานรัฐวิสาหกิจ ไม่ว่าโดยการแต่งตั้งหรือเลือกตั้ง มีตำแหน่งประจำหรือชั่วคราว และได้รับเงินเดือนหรือค่าตอบแทนอื่นหรือไม่ก็ตาม

“เจ้าหน้าที่ขององค์การระหว่างประเทศ” หมายความว่า ผู้ซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในองค์การระหว่างประเทศ หรือผู้ได้รับมอบหมายจากองค์การระหว่างประเทศให้ปฏิบัติหน้าที่ในนามขององค์การระหว่างประเทศนั้น

ข้าราชการประจำ เช่น ข้าราชการพลเรือนในกระทรวง ทบวง กรม ส่วนราชการต่าง ๆ ข้าราชการทหาร ข้าราชการตำรวจ ตุลาการศาลปกครอง ตุลาการศาลทหาร ผู้พิพากษาในศาลยุติธรรม รวมถึงพนักงานอัยการ เหล่านี้จัดว่าเป็นเจ้าพนักงาน

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดของพนักงานในองค์การ หรือหน่วยงานในองค์กรหรือหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2502 มาตรา 3 บัญญัติว่า “พนักงาน” หมายความว่า ประธานกรรมการ รองประธานกรรมการ กรรมการหรือบุคคลผู้ปฏิบัติงานในองค์การ บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลหรือหน่วยงานที่เรียกชื่ออย่างอื่น ซึ่งทุนทั้งหมดหรือทุนเกินกว่าร้อยละ 50 เป็นของรัฐ โดยได้รับเงินเดือนหรือประโยชน์ตอบแทนอย่างอื่นจากองค์การ บริษัทจำกัด ห้างหุ้นส่วนนิติบุคคล หรือหน่วยงานนั้น ๆ ทั้งนี้ นอกจากผู้เป็นเจ้าพนักงานอยู่แล้วตามกฎหมาย

รวมถึงพระสงฆ์ที่นับได้ว่าเป็นเจ้าพนักงานเช่นเดียวกัน ซึ่งเป็นบุคคลซึ่งกฎหมายบัญญัติว่าเป็นเจ้าพนักงานตามพระราชบัญญัติคณะสงฆ์ พ.ศ. 2505

เจ้าพนักงาน จึงหมายถึง ทุกคนที่ได้รับคำสั่งให้แต่งตั้งให้รับผิดชอบในสิ่งนั้น ๆ หรือดูแลทรัพย์ นั้น ๆ ถ้าเป็นเจ้าพนักงานคนอื่น แต่ไม่ได้รับผิดชอบในสิ่งนั้น ๆ หรือดูแลทรัพย์ นั้น ๆ ก็นับได้ว่าไม่ใช่เจ้าพนักงานตามกฎหมาย ซึ่งในที่นี้ขอยกตัวอย่างคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1787/2524

เจ้าพนักงาน ย่อมหมายถึง บุคคลผู้ปฏิบัติหน้าที่ราชการโดยได้รับแต่งตั้งตามกฎหมาย กล่าวคือ ในการแต่งตั้งถูกต้องตามกฎหมายที่ระบุไว้ จำเลยที่ 1 เป็นกำนันมีกฎหมายระบุถึงวิธีการแต่งตั้งไว้ จำเลยที่ 2 เป็นแพทย์ประจำตำบล จำเลยที่ 3 เป็นผู้ใหญ่บ้าน โดยได้รับการแต่งตั้งตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ ฯ จำเลยทั้ง 3 จึงมีฐานเป็นเจ้าพนักงาน เป็นต้น

บุคคลที่เป็นเจ้าพนักงานนั้นมีฐานะนอกเหนือไปจากบุคคลธรรมดา เนื่องจากผลของอำนาจหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามที่ได้รับมอบหมายจากรัฐ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องคุ้มครองและควบคุมการกระทำของบุคคลผู้ได้รับการแต่งตั้งตามกฎหมายให้เป็นเจ้าพนักงาน

ซึ่งความสำคัญของเจ้าพนักงานนั้นจะมีกฎหมายที่คุ้มครองหรือควบคุมเจ้าพนักงานนั้น แต่หมายถึงเฉพาะกรณีที่เกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติหน้าที่เท่านั้น ไม่เกี่ยวกับการกระทำในเรื่องส่วนตัวของบุคคลนั้น

หากเจ้าพนักงานไม่ได้ปฏิบัติการตามหน้าที่ก็มีฐานเช่นบุคคลธรรมดาคนหนึ่งกฎหมายก็จะไม่คุ้มครองหรือควบคุมเช่นกัน

จึงเห็นได้ว่า การมีสถานะเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาจะแบ่งออกได้เป็น ❷ มิติ กล่าวคือ

มิติที่ ❶ การคุ้มครองตามกฎหมาย เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว หากมีผู้ใดดูหมิ่น หรือแจ้งความเท็จ หรือต่อสู้ขัดขวางพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือข่มขืนใจให้เจ้าพนักงานให้ปฏิบัติการอันมิชอบด้วยหน้าที่ หรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่ ผู้กระทำจะมีความผิดและรับโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 136 , มาตรา 137 , มาตรา 138 และ มาตรา 139 เป็นต้น

- มาตรา 136 ผู้ใดดูหมิ่นเจ้าพนักงานซึ่งกระทำการตามหน้าที่ หรือเพราะได้กระทำการตามหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

- มาตรา 137 ผู้ใดแจ้งข้อความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน ซึ่งอาจทำให้ผู้อื่นหรือประชาชนเสียหาย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน หรือปรับไม่เกิน 10,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

- มาตรา 138 ผู้ใดต่อสู้ หรือขัดขวางเจ้าพนักงาน หรือผู้ซึ่งต้องช่วยเจ้าพนักงานตามกฎหมายในการปฏิบัติการตามหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 ปี หรือปรับไม่เกิน 20,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ถ้าการต่อสู้หรือขัดขวางนั้น ได้กระทำโดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ผู้กระทำต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 40,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

- มาตรา 139 ผู้ใดข่มขืนใจเจ้าพนักงานให้ปฏิบัติการอันมิชอบด้วยหน้าที่ หรือให้ละเว้นการปฏิบัติการตามหน้าที่โดยใช้กำลังประทุษร้าย หรือขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 4 ปี หรือปรับไม่เกิน 80,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560] ป็นต้น

มิติที่ ❷ การลงโทษตามกฎหมาย เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่เป็น เจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาแล้ว หากพนักงานเจ้าหน้าที่กระทำการทุจริตต่อตำแหน่งหน้าที่ เช่น รับสินบนในการปฏิบัติหน้าที่ พนักงานเจ้าหน้าที่จะถูกลงโทษอย่างหนักตามประมวลกฎหมายอาญามาตรา 149 , 157 เป็นต้น

- มาตรา 149 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบ หรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปีถึง 20 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ 100,000 บาท ถึง 400,00 บาท หรือประหารชีวิต

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

- มาตรา 157 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,00 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

การผิดระเบียบไม่จำเป็นต้องผิดกฎหมายอาญาเสมอไป

ตัวอย่างกรณีศึกษา

❶ ***กรณีศึกษาการเงินเบียดบังทรัพย์*** ข้อหาตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

- มาตรา 90 เมื่อการกระทำใดอันเป็นกรรมเดียวเป็นความผิดต่อกฎหมายหลายบทให้ใช้กฎหมายบทที่มีโทษหนักที่สุดลงโทษแก่ผู้กระทำความผิด

- มาตรา 147 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์ใดเบียดบังทรัพย์นั้นเป็นของตน หรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต หรือโดยทุจริตยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์นั้นเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปีถึง 20 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิตและปรับตั้งแต่ 100,000 บาทถึง 400,00 บาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

- มาตรา 157 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 บาทถึง 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

- มาตรา 161 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ทำเอกสาร กรอกข้อความลงในเอกสารหรือดูแลรักษาเอกสาร กระทำการปลอมเอกสารโดยอาศัยโอกาสที่ตนมีหน้าที่นั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 10 ปี หรือปรับไม่เกิน 200,000 บาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

- มาตรา 265 ผู้ใดปลอมเอกสารสิทธิ หรือเอกสารราชการ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือนถึง 5 ปีและปรับตั้งแต่ 10,000 บาทถึง 100,000 บาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวล กฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

- มาตรา 268 ผู้ใดใช้หรืออ้างเอกสารอันเกิดจากการกระทำความผิดตามมาตรา 264 มาตรา 265 มาตรา 266 หรือมาตรา 267 ในประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นหรือ ประชาชน ต้องระวางโทษดังที่บัญญัติไว้ในมาตรานั้น ๆ

ถ้าผู้กระทำความผิดตามวรรคแรกเป็นผู้ปลอมเอกสารนั้น หรือเป็นผู้แจ้งให้เจ้าพนักงานจดข้อความนั้นเองให้ลงโทษตามมาตรานี้แต่กระทงเดียว

กรณีศึกษาดังกล่าวนักวิชาการเงินและบัญชีชำนาญการ สำนักงานแห่งหนึ่งได้รับแต่งตั้งเป็นหัวหน้าฝ่ายการเงินและบัญชี มีหน้าที่รักษาเงินรายได้ แต่มีพฤติการณ์เบียดบังรายได้ที่จัดเก็บได้ในวันทำการถัดไป โดยนำมาส่งชดใช้เงินที่นำออกไป และนำเงินรายได้ที่รับเช็คในวันทำการถัดไปส่งคลัง ซึ่งจะนำเงินสดที่จัดเก็บได้ในวันนั้นออกไปหมุนเวียนใช้ส่วนตัวด้วยจำนวนเงินเท่ากับเช็คที่นำส่งคลัง ซึ่งเจ้าหน้าที่ดังกล่าวนำเงินรายได้ที่จัดเก็บเป็นเช็คส่งคลังไม่ครบจำนวน 19 ครั้ง รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 2,000,000 บาท (สองล้านบาทถ้วน)

ซึ่งใช้วิธีการในการกระทำความผิด ดังนี้

- แก้ไขจัดทำรายการเงินคงเหลือเป็นเท็จ หลังจากที่คณะกรรมการเก็บเงินรายได้ยืนยันว่าได้รับเงินถูกต้องและลงลายมือชื่อไว้แล้ว

- แก้ไขเพิ่มเติมในใบรับส่งทรัพย์ที่แท้จริง ซึ่งเป็นเอกสารที่ก่อให้เกิดสิทธิการรับฝากเงิน

- นำรายการเงินคงเหลือเท็จ และใบรับส่งทรัพย์ปลอมแสดงต่อผู้บังคับบัญชาและคณะกรรมการเก็บรักษาเงินให้หลงเชื่อว่าเป็นเอกสารที่แท้จริง

จากกรณีศึกษานี้ได้รับการลงโทษโดยเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน เรียงกระทงลงโทษตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 ได้แก่

- มาตรา 91 เมื่อปรากฏว่า ผู้ใดได้กระทำการอันเป็นความผิดหลายกรรมต่างกัน ให้ศาลลงโทษผู้นั้นทุกกรรมเป็นกระทงความผิดไป แต่ไม่ว่าจะมีการเพิ่มโทษ ลดโทษ หรือลดมาตราส่วนโทษด้วยหรือไม่ก็ตาม เมื่อรวมโทษทุกกระทงแล้ว โทษจำคุกทั้งสิ้นต้องไม่เกินกำหนดดังต่อไปนี้

(1) 10 ปี สำหรับกรณีความผิดกระทงที่หนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงไม่เกิน 3 ปี

(2) 20 ปี สำหรับกรณีความผิดกระทงที่หนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 3 ปี แต่ไม่เกิน 10 ปี

(3) 50 ปี สำหรับกรณีความผิดกระทงที่หนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 10 ปี ขึ้นไป เว้นแต่กรณีที่ศาลลงโทษจำคุกตลอดชีวิต

ทั้งนี้ผลการพิพากษาปรากฏว่า ได้ผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานเบียดบังทรัพย์ ซึ่งเป็นบทหนักที่สุด 19 กระทง จำคุก 95 ปี แต่จำเลยรับสารภาพ ลดโทษให้กึ่งหนึ่ง จำคุก 47 ปี 6 เดือน

❷ ***กรณีศึกษาซื้อที่ดินสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล*** คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ หมายเลขแดงที่ 7081 - 7082/2563 ข้อหาตามพระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542

- มาตรา 12 เจ้าหน้าที่ในหนวยงานของรัฐผูใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกระทำการใด ๆ โดยมุงหมายมิใหมีการแขงขันราคาอยางเปนธรรม เพื่อเอื้ออำนวยแกผูเขาทำการเสนอราคารายใดให้เป็นผู้มีสิทธิ ทำสัญญากับหนวยงานของรัฐ มีความผิดฐานกระทำผิดตอตำแหนงหนาที่ ตองระวางโทษจำคุกตั้งแต 5 ปี ถึง 20 ปหรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ 100,000 บาท ถึง 400,000 บาท

กรณีศึกษาดังกล่าว โดยมีผู้ที่มีอำนาจ ได้แก่ ประธานองค์การบริหารส่วนตำบล นายกองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล กรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนโยธาองค์กรบริหารส่วนตำบล ผู้แทนชุมชนและเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดิน โดยแต่ละบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องตามกรณีศึกษา ได้มีการดำเนินการตามหน้าที่ ดังนี้

★ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลและรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่บริหารกิจการองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย ควบคุมดูแลการจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุขององค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2538

★ ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล รับผิดชอบดูแลราชการประจำขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบายและบริหารงานบุคคล

★ หัวหน้าส่วนโยธาองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่สำรวจ ออกแบบ ประเมินราคา ควบคุมการก่อสร้าง

โดยมีพฤติการณ์ซื้อที่ดินเป็นที่ก่อสร้างอาคารที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบล ไม่น้อยกว่า 4 ไร่ ไร่ละ 4,400,000 บาท (สี่ล้านสี่แสนบาทถ้วน) อนุมัติจ่ายขาดจากเงินสะสม และจัดทำงบประมาณสมสบเพิ่มเติม โดยวิธีประกวดราคา และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลได้อนุมัติซื้อที่ดินตามที่รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลและหัวหน้าส่วนโยธาองค์การบริหารส่วนตำบลเสนอ ได้มีวิธีการในการกระทำความผิด ดังนี้

- เจ้าของที่ดิน 2 ราย สมคบกันเสนอที่ดิน โดยรายแรก เสนอราคาเท่าวงเงินงบประมาณ รายที่ 2 เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เสนอราคาสูงกว่าวงเงินงบประมาณ ที่ดินไม่ติดถนน เพื่อให้เจ้าของที่ดินรายแรกได้รับการคัดเลือกเป็นผู้ชนะการประกวดราคา ไม่มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม
- นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอนุมัติซื้อที่ดินจากรายแรกเท่าวงเงินงบประมาณ แต่ราคาประเมินที่ดินมีราคาเพียง 1 ใน 3 ของเงินงบประมาณ
- เอกสารประกวดราคาไม่ครบถ้วน ไม่มีแผนผังแสดงที่ตั้ง ไม่มีหนังสือแสดงความยินยอมคู่สมรส
- ไม่นำราคาประเมินที่ดินมาประกอบการพิจารณาเปรียบเทียบ
- ไม่ดำเนินการให้เป็นตามข้อกำหนดเงื่อนไขประกวดราคา
- รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หัวหน้าส่วนโยธาองค์การบริหารส่วนตำบล พิจารณามีมติควรจัดซื้อโดยไม่ทักท้วงให้ยกเลิกการประกวดราคา

ทั้งนี้ ผลการพิพากษาปรากฏว่า เป็นการกระทำโดยมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม เพื่อเอื้ออำนายแก่ผู้เสนอราคาอันเป็นการแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบเป็นเหตุให้องค์การบริหารส่วนตำบลซื้อที่ดินในราคาสูงเกินกว่าที่ควรจะเป็น เป็นเงิน 12,446,000 บาท (สิบสองล้านสี่แสนสี่หมื่นหกพันบาทถ้วน) ดังนั้น นายองค์การบริหารส่วนตำบล รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล และหัวหน้าส่วนโยธาองค์การบริหารส่วนตำบลจำคุกคนละ 1 ปี 8 เดือน และจำคุกผู้เสนอราคาคนละ 1 ปี 1 เดือน 10 วัน ตามกฎหมาย ดังนี้

- พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 151 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์ใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ เทศบาล สุขาภิบาลหรือเจ้าของทรัพย์นั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปีถึง 20 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ 100,000 บาทถึง 400,00 บาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

- พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ พ.ศ. 2542 มาตรา 12 เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานของรัฐผู้ใดกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกระทำการใด ๆ โดยมุ่งหมายมิให้มีการแข่งขันราคาอย่างเป็นธรรม เพื่อเอื้ออำนวยแก่ผู้เข้าทำการเสนอราคารายใดให้เป็นผู้มีสิทธิทำสัญญากับหน่วยงานของรัฐ มีความผิดฐานกระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปี ถึง 20 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ 100,000 บาท ถึง 400,000 บาท

❸ ***กรณีศึกษานายกเทศมนตรีตำบล เรียกเงินต่อสัญญาจ้าง*** คำพิพากษาฎีกาที่ 2309/2563 ข้อหาตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

- มาตรา 149 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปีถึง 20 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ 100,000 บาท ถึง 400,000 บาท หรือประหารชีวิต

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

กรณีศึกษาดังกล่าว โดยมีผู้ที่มีอำนาจ ได้แก่ นายกเทศมนตรีตำบล มีหน้าที่บริหารราชการของเทศบาลตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย อนุญาตและอนุมัติต่อสัญญาจ้างพนักงาน ลูกจ้างประจำและพนักงานจ้างตามภารกิจและจ่ายค่าตอบแทน โดยมีพฤติการณ์ในการเรียกรับเงินค่าตอบแทนในการอนุญาตและอนุมัติต่อสัญญาจ้างพนักงาน จากพนักงานจ้างตามภารกิจและพนักงานจ้างทั่วไปของเทศบาล คนละ 5,000 บาท ถึง 20,000 บาท (ห้าพันบาทถึงสองหมื่นบาทถ้วน) และค่าอนุมัติจ่ายค่าตอบแทนอื่นเป็นกรณีพิเศษ 130,000 บาท (หนึ่งแสนสามหมื่นบาทถ้วน) ได้มีวิธีการในการกระทำความผิด ดังนี้

- ✖ เรียกเงินจากลูกจ้างเทศบาล เป็นการแลกเปลี่ยนในการอนุมัติต่อสัญญาจ้าง จำนวน 16 คน
- ✖ เรียกเงินในการอนุมัติจ่ายค่าตอบแทนพิเศษแก่ข้าราชการและพนักงานเทศบาล จำนวน 81 คน เป็นเงิน 130,000 บาท (หนึ่งแสนสามหมื่นบาทถ้วน)
- ✖ แจ้งให้ปลัดเทศบาล หัวหน้ากองคลัง นักบริหารงานทั่วไป และผู้ช่วยบุคลากร เป็นผู้ไปเก็บรวบรวมเงินมาให้ นายกเทศมนตรีตำบล
- ✖ ป.ป.ช. เข้าตรวจสอบการทุจริต นายกเทศมนตรีตำบลจึงคืนเงินให้แก่ทุกคน

ทั้งนี้ ผลการพิพากษาปรากฏว่า ฐานเป็นสมาชิกเทศบาลเรียก รับ ทรัพย์สินหรือประโยชน์โดยมิชอบ ตามมาตรา 149 ต่างกรรมต่างวาระ รวม 18 กระทง จำคุกกระทงละ 5 ปี แต่ความผิดกระทงหนักที่สุดจำคุกอย่างสูงเกิน 10 ปี เมื่อรวมโทษทุกกระทงแล้วคงจำคุก 50 ปี ตาม ประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 91 (3) 50 ปี สำหรับกรณีความผิดกระทงที่หนักที่สุดมีอัตราโทษจำคุกอย่างสูงเกิน 10 ปีขึ้นไป เว้นแต่กรณีที่ศาลลงโทษจำคุกตลอดชีวิต

❹ ***กรณีศึกษานายกองค์การบริหารส่วนตำบลหักหัวคิวเงินโบนัส*** คำพิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค 4 ข้อหาตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

- มาตรา 149 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน สมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งรัฐ สมาชิกสภาจังหวัด หรือสมาชิกสภาเทศบาล เรียก รับ หรือยอมจะรับทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดสำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบเพื่อกระทำการหรือไม่กระทำการอย่างใดในตำแหน่งไม่ว่าการนั้นจะชอบหรือมิชอบด้วยหน้าที่ ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปีถึง 20 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ 100,000 บาท ถึง 400,000 บาท หรือประหารชีวิต

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

- มาตรา 157 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปี ถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

- มาตรา 162 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสารหรือกรอกข้อความลงในเอกสาร กระทำการดังต่อไปนี้ในการปฏิบัติการตามหน้าที่

(1) รับรองเป็นหลักฐานว่า ตนได้กระทำการอย่างใดขึ้น หรือว่าการอย่างใดได้กระทำต่อหน้าตน อันเป็นความเท็จ

(2) รับรองเป็นหลักฐานว่า ได้มีการแจ้งซึ่งข้อความอันมิได้มีการแจ้ง

(3) ละเว้นไม่จดข้อความซึ่งตนมีหน้าที่ต้องรับจด หรือจดเปลี่ยนแปลงข้อความ เช่นว่านั้น หรือ

(4) รับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้น มุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นความเท็จ

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี และปรับไม่เกิน 140,000 บาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

กรณีศึกษาดังกล่าว โดยมีผู้ที่มีอำนาจ ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่บริหารราชการส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายอนุมัติจ่ายเงินโบนัสประจำปี โดยมีพฤติการณ์ ก่อนคณะกรรมการพนักงานส่วนตำบลจะมีมติเห็นชอบจ่ายเงินโบนัส หัวหน้าส่วนคลังได้หารือนักบริหารงานระดับ 7 ว่า เงินโบนัสที่จะอนุมัติจ่ายนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคงจะเรียกรับเหมือนนายเก่า จึงตกลงกันว่า ต้องจัดให้เหมือนกับนายกองค์การบริหารส่วนตำบลคนเดิม ดังนั้น นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจึงได้เรียกเงินร้อยละ 10 ขณะเดียวกันหัวหน้าส่วนคลังต่อรองเหลือร้อยละ 5 นายกองค์การบริหารส่วนตำบลตกลง และให้โอนเงินเข้าบัญชีตนเอง ต่อมามีผู้ร้องเรียนไปที่ว่าการอำเภอ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจึงได้ขอให้ช่วยเหลือนายกองค์การบริหารส่วนตำบลว่าเป็นความยินยอมของพนักงานเพื่อเป็นเงินใช้จ่ายในการจัดเลี้ยงปีใหม่ กรรมการจากอำเภอได้เข้ามามาสอบสวน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลจึงได้สั่งให้จัดทำรายงานการประชุมเพื่อจัดเลี้ยงปีใหม่อันเป็นเท็จเพื่อปกปิดการเรียกรับเงิน

ทั้งนี้ ผลการพิพากษาปรากฏว่า

✖ เป็นเจ้าพนักงานเรียกรับเงินตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 149

✖ เป็นเจ้าพนักงานรับรองข้อเท็จจริงเป็นหลักฐาน อันหลักฐานหรือเอกสารนั้นมุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นเท็จ มาตรา 162(4)

✖ กรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท ลงโทษ ฐานเจ้าพนักงานเรียกรับทรัพย์สินหรือประโยชน์โดยมิชอบ ตามมาตรา 149 ซึ่งเป็นบทหนักที่สุด

❺ ***กรณีศึกษานายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้ขุดดินจากสระน้ำไปทำถนน*** คำพิพากษาศาลอุทธรณ์ หมายเลขแดงที่ 15566/2561 ข้อหาตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

- มาตรา 151 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์ใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ เทศบาล สุขาภิบาลหรือเจ้าของทรัพย์นั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปี ถึง 20 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ 100,000 บาทถึง 400,000 บาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

- มาตรา 157 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

กรณีศึกษาดังกล่าว โดยมีผู้ที่มีอำนาจ ได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ดูแลรักษา คุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันและสิ่งที่เป็นสาธารณะประโยชน์ โดยมีพฤติการณ์ในการที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบล อนุญาตให้ผู้รับจ้างก่อสร้างถนนเข้าขุดดินลูกรัง 100 คันรถบรรทุก คิดเป็นเงิน 60,000 บาท (หกหมื่นบาทถ้วน) จากบริเวณสระน้ำของหมู่บ้านไปใช้ในการก่อสร้างถนนที่ผู้รับจ้างรับงานไปจากองค์การบริหารส่วนตำบล

ทั้งนี้ ผลการพิพากษาปรากฏว่า ตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 151 จำคุก 5 ปี นายกองค์การบริหารส่วนตำบลรับสารภาพ จึงลดโทษให้กึ่งหนึ่งคงเหลือจำคุก 2 ปี 6 เดือน ต่อมานายกกองค์การบริหารส่วนตำบลขอให้รอการลงโทษ แต่ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน ซึ่งจากเหตุผลในคำพิพากษาจากกรณีศึกษาดังกล่าวนั้นเกิดจากอาสาเข้ามาทำหน้าที่ก็ควรทำหน้าที่ตามที่กฎหมายให้อำนาจโดยสุจริต เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชนและประเทศชาติ กลับอาศัยโอกาสที่ตนดำรงตำแหน่งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอนุญาตให้พวกเข้าไปขุดดินลูกรังจากสระน้ำอันเป็นที่ดินสาธารณะประโยชน์ และนำไปขายเป็นการแสวงหาประโยชน์ที่มิควรได้โดยชอบ ก่อให้เกิดความเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนตำบล ที่จำเลยเป็นผู้บริหารสูงสุดโดยไม่คำนึงถึงความเสียหายที่เกิดขึ้น ***นับว่าเป็นเรื่องร้ายแรงที่ต้องลงโทษจำคุกและให้ผู้ที่มีพฤติการณ์เช่นจำเลยพึงสังวรว่า หากกระทำผิดลักษณะนี้ก็ต้องรับโทษไม่ต่างจากจำเลยยิ่งกว่าที่จะปราณีด้วยการรอการลงโทษ***

⑥ ***กรณีศึกษาไม่ก่อสร้างตามสัญญา ไม่แก้สัญญาก่อนตรวจรับงาน*** คำพิพากษาฎีกาที่ 5575-5582/2554 ข้อหาตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

- มาตรา 157 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

- มาตรา 162 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ทำเอกสาร รับเอกสารหรือกรอกข้อความลงในเอกสาร กระทำการดังต่อไปนี้ในการปฏิบัติการตามหน้าที่

(1) รับรองเป็นหลักฐานว่า ตนได้กระทำการอย่างใดขึ้น หรือว่าการอย่างใดได้กระทำต่อหน้าตน อันเป็นความเท็จ

(2) รับรองเป็นหลักฐานว่า ได้มีการแจ้งซึ่งข้อความอันมิได้มีการแจ้ง

(3) ละเว้นไม่จดข้อความซึ่งตนมีหน้าที่ต้องรับจด หรือจดเปลี่ยนแปลงข้อความ เช่นว่านั้น หรือ

(4) รับรองเป็นหลักฐานซึ่งข้อเท็จจริงอันเอกสารนั้น มุ่งพิสูจน์ความจริงอันเป็นความเท็จ

ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี และปรับไม่เกิน 140,000 บาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

โดยมีจำเลย ประกอบด้วย

☹ จำเลยที่ 1 ประธานกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล

☹ จำเลยที่ 2 ถึงจำเลยที่ 8 คณะกรรมการควบคุมงานและกรรมการตรวจการจ้าง

กรณีศึกษาดังกล่าวจำเลยได้มีพฤติการณ์ในการกระทำความผิด ดังนี้

★ จำเลยที่ 1 อนุมัติจ่ายเงินตามฎีกาเบิกเงินในโครงการ โดยไม่มีการวางท่อระบายน้ำตามสัญญาและไม่มีการแก้ไขสัญญาให้ถูกต้อง

★ จำเลยที่ 2 ถึงจำเลยที่ 8 ลงลายมือชื่อในใบควบคุมงานและเอกสารการตรวจจ้างเป็นเท็จว่ามีการทำงานถูกต้องครบถ้วนตามสัญญา

ทั้งนี้ ผลการพิพากษา จำเลยที่ 1 และ จำเลยที่ 2 ถึงจำเลยที่ 8 ปรากฏว่า

✖ จำเลยที่ 1 รับว่า ทราบว่าผู้รับจ้างไม่ได้วางท่อระบายน้ำตามสัญญา เนื่องจากประชาชนขอเปลี่ยนแปลงเป็นการลงหินคลุกแทน แต่ไม่ได้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงสัญญา ผิดตามตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 151

✖ จำเลยที่ 2 ถึงจำเลยที่ 8 มีหน้าที่รับผิดชอบในการตรวจและควบคุมงานให้เป็นไปตามแบบรูปรายการละเอียดและข้อกำหนดในสัญญา เมื่อโครงการทำไม่เสร็จครบถ้วนตามสัญญา กลับลงลายมือชื่อในเอกสารใบควบคุมงานและเอกสารตรวจการจ้างเป็นเท็จว่าโครงการถูกต้อง ผิดตามตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 162 (1) , มาตรา 157 ลงโทษตามมาตรา 157 ซึ่งเป็นบทหนัก

❼ ***กรณีศึกษานายกเทศมนตรีไม่ยอมจ่ายเงินบำนาญ*** คำพิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค 4 ข้อหาตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

- มาตรา 157 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

กรณีศึกษาดังกล่าว โดยมีผู้ที่มีอำนาจ ได้แก่ นายกเทศมนตรี มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่นและระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 โดยมีพฤติการณ์ในการกระทำความผิด ดังนี้

✖ ผู้เสียหายเป็นพนักงานเทศบาลผู้รับบำนาญ

✖ ปลัดเทศบาลตรวจสอบแล้วว่า ผู้เสียหายมีสิทธิรับบำนาญปกติและเทศบาลมีเงินพอจ่าย จึงทำบันทึกเสนอจำเลยเพื่ออนุมัติจ่าย แต่จำเลยไม่อนุมัติจ่าย อ้างว่า ผู้เสียหายรับเงินตอบแทนเป็นกรณีพิเศษที่จ่ายขาดจากเงินสะสมไปไม่ถูกต้อง (เงินรางวัลประจำปี) ต้องให้ผู้เสียหายคืนเงินดังกล่าวก่อน จึงจะอนุมัติเงินบำนาญ

✖ ผู้เสียหายฟ้องศาลปกครอง เป็นเงินคนละกรณีกันจำเลยต้องจ่ายเงินบำนาญ ผลคดีศาลปกครองพิพากษาให้เทศบาลจ่ายเงินบำนาญแก่ผู้เสียหาย แต่จำเลยไม่ยอมจ่าย

✖ ผู้เสียหายฟ้องจำเลยต่อศาลจังหวัด มีการเจรจาตกลงกันได้ ผู้เสียหายถอนฟ้อง

✖ ผู้เสียหายขอเปลี่ยนแปลงสถานที่รับเงินบำนาญ จำเลยไม่อนุญาตและไม่ส่งเรื่องเปลี่ยนสถานที่รับเงินไปยังอำเภอ

★ ผู้เสียหายฟ้องต่อศาลปกครอง ผลคดีศาลปกครองพิพากษาให้เทศบาลส่งเรื่องเปลี่ยนแปลงสถานที่รับบำนาญไปยังจังหวัด จำเลยทราบคำพิพากษาแล้วเพิกเฉยไม่ดำเนินการ

★ สุดท้ายผู้เสียหายไปขอเปลี่ยนแปลงสถานที่รับเงินอีกครั้ง จำเลยจึงยอมอนุมัติ

ทั้งนี้ ผลการพิพากษาปรากฏว่า ตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 157 จำเลยรับสารภาพ ลงโทษ 2 กระทง จำคุกกระทงละ 1 ปี ปรับกระทงละ 10,000 บาท รับสารภาพลดโทษให้กึ่งหนึ่ง โทษจำคุกรอการลงโทษไว้ 2 ปี ซึ่งจากเหตุที่รอการลงโทษในคำพิพากษาจากกรณีศึกษาดังกล่าว นายกเทศมนตรีไม่อนุมัติเบิกจ่ายเงินบำนาญที่เกิดจากการพยายามจะให้ผู้เสียหายคืนเงินตอบแทนเป็นกรณีพิเศษที่เทศบาลจ่ายไปโดยผิดระเบียบคืนแก่เทศบาล นับว่ามีเหตุอันควรปราณี

⑧ ***กรณีศึกษานายกเทศมนตรีจำหน่ายครุภัณฑ์ไม่ชอบ*** คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 6114/2560 ข้อหาตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499

- มาตรา 147 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์ใดเบียดบังทรัพย์นั้นเป็นของตน หรือเป็นของผู้อื่นโดยทุจริต หรือโดยทุจริตยอมให้ผู้อื่นเอาทรัพย์นั้นเสีย ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปี ถึง 20 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ 100,000 บาท ถึง 400,000 บาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

- มาตรา 151 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน มีหน้าที่ซื้อ ทำ จัดการหรือรักษาทรัพย์ใด ๆ ใช้อำนาจในตำแหน่งโดยทุจริต อันเป็นการเสียหายแก่รัฐ เทศบาล สุขาภิบาลหรือเจ้าของทรัพย์นั้น ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 5 ปี ถึง 20 ปี หรือจำคุกตลอดชีวิต และปรับตั้งแต่ 100,000 บาทถึง 400,000 บาท

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

- มาตรา 157 ผู้ใดเป็นเจ้าพนักงาน ปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยมิชอบ เพื่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้หนึ่งผู้ใด หรือปฏิบัติหรือละเว้นการปฏิบัติหน้าที่โดยทุจริต ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 1 ปีถึง 10 ปี หรือปรับตั้งแต่ 20,000 บาท ถึง 200,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

[อัตราโทษ แก้ไขเพิ่มเติมโดยมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายอาญา (ฉบับที่ 26) พ.ศ. 2560]

โดยมีจำเลย ประกอบด้วย

☹ จำเลยที่ 1 นายกเทศมนตรี

☹ จำเลยที่ 2 เลขานุการนายกเทศมนตรี

มีหน้าที่รับผิดชอบในการบริหารราชการของเทศบาลให้เป็นไปตามกฎหมาย การจัดซื้อ จัดการดูแล และจำหน่ายพัสดุให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2535 โดยมีพฤติการณ์ในการกระทำความผิด ดังนี้

✖ ศาลาทรงไทยกลางน้ำสร้างจากงบประมาณของเทศบาล ไม่มีเลขทะเบียนครุภัณฑ์ เป็นพัสดุไม่มีทะเบียนคุม

✖ การดำเนินการใด ๆ กับศาลาทรงไทย ต้องปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการพัสดุของหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2535

✖ นายกเทศมนตรีจำหน่ายศาลาทรงไทยให้ร้านค้าไม้เก่าราคา 15,000 บาท (หนึ่งหมื่นห้าพันบาทถ้วน) เลขานุการรับเงินจากร้านค้าไม้เก่าแล้วส่งเงินให้นายเทศมนตรี

✖ ปลัดเทศบาลทักท้วงนายกเทศมนตรีว่า การขายศาลาทรงไทย ต้องขออนุมัติสภาเทศบาลก่อน นายกเทศมนตรีสั่งปลัดให้นำบรรจุวาระเพื่อขออนุมัติ

✖ สภาเทศบาลประชุมอนุมัติย้อนหลัง

✖ นายกเทศมนตรีแจ้งให้ร้านค้าไม้เก่ามาดำเนินการรื้อถอนไป

✖ เจ้าหน้าที่พัสดุ หัวหน้าส่วนคลัง นักบริหารการศึกษา หัวหน้าฝ่ายบริหารการศึกษา เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ทราบภายหลัง และเห็นว่าการขายศาลาทรงไทยผิดระเบียบ ไม่ปฏิบัติตามขั้นตอนการจำหน่ายพัสดุ จึงทักท้วงนายกเทศมนตรีให้ส่งเงินรายได้จากการขายเข้าเทศบาล

✖ ป.ป.ช. ประจำจังหวัดเข้าตรวจสอบข้อเท็จจริง

✖ นายกเทศมนตรีเรียกเจ้าหน้าที่พัสดุมารับเงินจากเลขานุการนำส่งเป็นรายได้เทศบาล

ทั้งนี้ ผลการพิพากษาปรากฏว่า การจำหน่ายศาลาทรงไทยผิดระเบียบ ฯ และไม่นำเงินส่งเป็นรายได้เทศบาลทันที ดังนั้น นายกเทศมนตรี จึงผิดฐานเป็นเจ้าพนักงานเบียดบังทรัพย์ ตามพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พ.ศ. 2499 มาตรา 147 และฐานเป็นเจ้าพนักงานมีหน้าที่รักษาทรัพย์ใช้อำนาจโดยทุจริต มาตรา 151 กรรมเดียวผิดกฎหมายหลายบท ลงโทษตามมาตรา 157 จำคุก 5 ปี และปรับ 20,000 บาท รับสารภาพ ลดโทษกึ่งหนึ่ง โทษจำคุกให้รอการลงโทษไว้มีกำหนด 2 ปี

สำหรับเลขานุการนายกเทศมนตรีเป็นเพียงผู้รับฝากเงินไว้แทนนายกเทศมนตรี ตามคำสั่งนายกเทศมนตรี เนื่องจากนายกเทศมนตรีไม่อยู่ เลขานุการเข้าร่วมประชุมหลังจากนายกเทศมนตรีติดต่อขายศาลาทรงไทยแล้ว เป็นการทำตามคำสั่งผู้บังคับบัญชา พยานโจทก์ยังฟังไม่ได้ว่าเป็นการช่วยเหลือสนับสนุนนายกเทศมนตรีในการกระทำความผิด พิพากษายกฟ้อง

